

drukking als de faradisatie der galblaas moet volgens GERHARDT als een voortreffelijk middel, waardoor men soms even spoedig bij den icterus, als door de taxis bij de breukbeklemming slagen kan, beschouwd worden.

Dr. J. HANLO.



BOEK AANKONDIGING.

Verbandplatz und Feldlazareth. Vorlesungen für angehende militairärzte und freiwillige Krankenpfleger, von Dr. F. ESMARCH, Professor der Chirurgie an der Universitaet Kiel. Zweite vermehrte Auflage. Mit 7 Tafeln und 48 Holzschnitten. Berlin 1871. Verlag van AUGUST HIRSCHWALD. Unter den Linden n^o. 68, gr. 8vo, 143 blz. f 3,55.

Met groote voorliefde begroetten wij een tweeden druk van het uitstekend practische werkje van den beroemden Kielschen hoogleeraar, temeer daar de titel het woord „vermeerderde” deed lezen. Wij vooronderstelden natuurlijk dat dit „vermeerderde” betrekking zou hebben op de voornaamste resultaten, tot welke de Fransch-Duitsche oorlog van 1870/1871 geleid had — voorzoover tenminste die resultaten thans reeds bekend zijn. En in de tweede plaats vonden wij aanleiding om belangrijke „vermeerdering” van den inhoud te vooronderstellen, daar het werkje — volgens den titel — thans ook voor *vrijwillige ziekenverplegers* ingericht was.

Wij schaften het ons dan ook onmiddellijk aan, ten einde het met de editie van 1868 te kunnen vergelijken, van welke editie door ons (Jaarg. 1869, blz. 54 e. v.v.) de korte inhoud is teruggegeven.

Reeds terstond echter bij het lezen van het korte „Voorwoord” van den tweeden druk bemerkten wij, dat wij onze verwachting te hoog hadden gespannen, daar ESMARCH er in mededeelt, dat hij ter naauwernood van eene zware ziekte hersteld, den veldtocht niet heeft kunnen bijwonen en zich derhalve tot zijne werkzaamheden in de Berlijnsche hospitalen bepalen moet. Verder geeft hij aan, den titel een weinig veranderd te hebben, daar hij van meening was dat ook de *vrijwillige ziekenverplegers* veel uit zijn werk hadden geput.

De tekst is dan ook geheelenal woordelijk dezelfde, als die der vorige oplage. De *vermeerderingen* komen op het volgende neder.

Op blz. 8 deelt de schrijver mede dat bij het begin van den jongsten veldtocht, op zijn voordracht alle leden der vrijwillige Hamburgsche ziekendragerkompanjie van eene gewone tuinmansschaar voorzien zijn geworden, ten einde voor het opensnijden van de kleederen en laarzen, alsook van het gipsverband te kunnen dienen.

Op blz. 42 meldt hij dat — voor het transporteeren der gekwetsten — nog slechts alleen op de Wurtembergsche spoorlijnen, treinen geloopt hebben, die op Amerikaanse wijze voor dit transport waren ingericht, doch dat zij op de Noordduitsche spoorwegen nog niet waren ingevoerd.

Op blz. 77 wijst ESMARCH op het nut van het carbolzuur voor de behandeling van zware verwondingen.

Op blz. 99 wijst hij op de wenschelijkheid dat aan de bouwkundige scholen en polytechnische inrichtingen voorlezingen over de gezondheidsleer gehouden worden, opdat ook in Duitschland de bouwkundigen mogen leeren, bij het zetten van gebouwen, in het belang van de gezondheid der menschen die er in moeten leven en ademen, de noodige voorzorgsmaatregelen te nemen.

Op blz. 106 weidt hij uit over de barak-hospitalen, en komt hij andermaal terug op het noodzakelijke dat deze reeds in vreedstijd worden voorbereid.

Op blz. 133 geeft hij eene beschrijving van het barak-hospitaal op het Tempelhofer veld bij Berlijn (met eene afbeelding Pl. V.)

Op blz. 138 vindt men het stelsel van *gips-zweefspalken* uitvoerig behandeld, dat door ESMARCH sedert verscheidene jaren bij de nabehandeling van gewrichts-resectiën wordt in praktijk gebracht. Plaat VI en VII geven de afbeeldingen van dergelijke zweeftoestellen.

Ziedaar nu de *vermeerderingen*, die in dezen druk van ESMARCH'S *Verbandplatz und Feldlazareth* worden aangetroffen. Zij hebben niet bijzonder veel om 't lijf, en de titel gaf recht *meer* te verwachten. Hij had zeer goed onveranderd kunnen blijven. De eerste druk had reeds zóóveel naam gemaakt, dat eene tweede *gerust* zonder opsiering ter perse gelegd had kunnen worden. Thans echter zal zich menige bezitter van het werkje van 1868, verlokkt door den gunstigen indruk, dien de lezing bij hem heeft teweeggebracht, laten verleiden om zich ook deze nieuwe uitgave aan te schaffen, en wij vreezen maar altezeer dat hij zich dan evenzeer in zijne verwachting bedrogen zal zien, als met ons het geval is geweest.

Verder blijft ons oordeel over het geheel (voorkomende ter bovengenoemde plaatse van Jaargang 1869) natuurlijk geheel en al onveranderd en even gunstig als aldaar is gezegd.

den Haag, April 1871.

B. G. VAN DER HEGGE ZIJNEN,
Off. v. Gez. 1ste kl.

—»»»»❁««««—
B E R I G T E N .

BUITENLAND.

LONDEN. — In de weken, eindigende 29 April en 6 Mei, bedroeg de pokkensterfte 261 en 288, en sinds 1 Januarij 3704.

— Volgens berigten van 18 Maart rigtte de gele koorts in Buenos-Ayres eene tot dusverre ongekende verwoesting aan en waren er sinds Februarij reeds omstreeks 15,000 personen aan de ziekte bezweken.

NEW-YORK. — De volgende aan officiële verslagen ontleende cijfers kunnen ons eenig denkbeeld geven over de toename der bevolking in de 20 grootste steden der Unie, zoo als zij gedurende een twintigjarig tijdvak van 1850—1870 plaats greep.

	1850.	1870.		1850.	1870.
New-York	515547	926341	Buffalo	42261	117715
Philadelphia	408762	674022	Washington	40001	109204
Brooklyn	96838	390300	Newark	38894	105078
St. Louis	77860	312903	Louisville	43194	100754
Chicago	29963	298983	Cleveland	17034	92846
Baltimore	169054	267354	Pittsburgh	46601	86235
Boston	136881	250526	Jersey City	6856	81744
Cincinnati	115436	216239	Detroit	21019	79580
New Orleans	116375	191322	Milwauki	20061	71499
San Francisco	34870	149482	Albany	50763	69422

De bevolking verdubbelde dus bijna in New-York, Boston, Cincinnati en Pittsburgh, terwijl zij in Louisville en Newark $2\frac{1}{2}$, in Washington en Malwaukie 3, in Detroit $3\frac{1}{2}$, in Brooklyn, St. Louis, San Francisco en Buffalo 4, in Cleveland 5, in Chicago